

SLOVO ÚVODEM

**Vážení čtenáři
(a paní Müllerová),**

tak nám nepůjčili divadlo, paní Müllerová. Které? Já vím, že znáte dvě – to národní v Praze a městské ve Znojmě. Tak to druhé. O první jsme ani nežádali, aby nás lokálpatrioti neobvinili z pragocentrismu a aby konkurenční Znojemské listy nepsaly (asi již posedmé) obsáhlé sentence o Eskymácích v Kongu. Naštěstí jsme však o jedinečné představení nepřišli.

Vše začalo, tak jak má: slušně jsme se oblékli a šli požádat, zdali by vaše i naše Rada NP Podyjí mohla, když parku bude deset let, slavnostně zasedat právě v Městském divadle. Město příslib dalo, Znojemská beseda též, vše bylo objednáno a potvrzeno. Krásný nově upravený sál jest přizpůsoben konferenčním akcím, tak proč ne. Avšak, to byla pouze unylá overtura. Dramatická zápletka, která následovala si zaslouží citaci z dopisu: “Vážený pane řediteli, ...vzhledem k Vaším postojům škodícím Městu Znojmu Vám musím oznámit, že nemáme zájem, aby se plenární zasedání Rady NP konalo v Městském divadle” (pozn.: jako člen legálního občanského sdružení jsem se soukromě kriticky vyjádřil k uvažované výstavbě aquacentra v blízkosti významné památky Loucký klášter).

Jak vidíte, děj dostává grády, je jasné, kdo je padouch a kdo princ jasnozřivý. Avšak pozor, nastává zlom a navíc přecházíme do úplně jiného žánru. “Padouch” jde do akce, brání se, nepřehledná westernová přestřelka vrcholí. Následná pasáž ve stylu nudného populárně naučného filmu je o tom, co si může, či nemůže dovolit úředník státní správy ve svém soukromém životě. Vyučují: činitelé radnice a někteří zastupitelé. Výsledek: dovolit si nemůže téměř nic a už vůbec ne prohlásit něco, co by bylo v rozporu s oficiálním míněním (tedy jejich). Následuje fraška v podání zastupitelstva s podporou kakofonické hudby a tanečků některých médií. Vystoupiv z role, utíkám z tohoto představení, naplněn kulturou do fototy na další dva roky.

(pokračování na straně 2)

Z ÚŘEDNÍHO ŠANONU

**Novinky v podmínkách pro sportovní rybolov
v Národním parku Podyjí v roce 2001**

Na území Národního parku Podyjí jsou čtyři pstruhové revíry: Dyje 12, Dyje 12A, Dyje 13 a Dyje 14. V revíru Dyje 12, který je tvořen vodárenskou nádrží Znojmo, je však sportovní rybolov zakázán. Celková délka řeky Dyje v Národním parku Podyjí je 42 km, z toho 23 km je společných s Rakouskem, kde je od 1.1.2000 vyhlášen také národní park. Z důvodu sjednocení podmínek pro rybářské hospodaření na obou březích Dyje, proběhla v loňském roce řada jednání za účasti pracovníků správ národních parků z rakouské i české strany, Ministerstva životního prostředí ČR, moravského a rakouského rybářského svazu a odborníků na problematiku rybářského hospodaření. Jednání nebyla jednoduchá, vždyť podmínky a tradice výkonu rybářského hospodaření jsou v obou státech rozdílné. Přesto se zúčastněné strany nakonec dohodly na pravidlech rybářského hospodaření, které byly pro českou stranu zakotveny v rybářském řádu

Moravského rybářského svazu pro rok 2001.

Co všechno přináší nová pravidla? Hranice revírů byly upraveny tak, aby hraniční úsek byl pouze v revíru Dyje 13. Hranice mezi revírem Dyje 12A a Dyje 13 zůstává na státní hranici nad Devíti mlýny, ale hranice mezi revírem Dyje 13 a revírem Dyje 14 se posouvá ze současné hranice na jezu pod obcí Hargegg až ke státní hranici pod Býčí horou. Rozloha revíru Dyje 13 se zvětšila o 11 ha na celkových 71 ha. Na tomto, teď už jediném hraničním revíru, dochází k nejvýraznějším úpravám v pravidlech výkonu rybářského práva. Dochází zde k omezení způsobů lovu ryb, zkrácení lovné sezóny a k úpravě denní doby lovu. A teď se podíváme podrobně na jednotlivé změny.

Pro celý revír Dyje 13 platí zkrácení lovné sezóny od 14.4. do 31.8.

Denní doby lovu jsou upraveny takto:
v dubnu 6.00 - 19.00 hod. SEČ

(pokračování na straně 2)

Muškaření na Dyji

Obsah:

Slovo úvodem ...

Z úředního šanonu

Silberloch poodhalil svá tajemství

Příroda a kultura

Časopis Od Horácka k Podyjí

Výstava fotografií v Čížově

Petr Pithart v Podyjí

1

1

3

4

5

5

5

Žabochody u Čížova

Sborník Thayensia

Povodeň na Vranovsku

Povídali jsme si s ...

Pro naše návštěvníky

Chráněná území ČR

Výstava dětských kreseb

Připravili jsme pro Vás

6

7

7

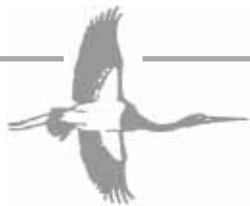
8

10

11

12

12

(pokračování ze strany 1)

A že nebude zasedání Rady NP a konference k deseti letům NP v divadle? Nejsme jediní, údajně i děti ze znojemských mateřských škol tam také z jara nemohly se svými každoročními vystoupeními, které rodiče znají pod názvem "Mateřinka". Školky sice nemají zlobivé ředitelky, ale důvod odmítnutí prý byl podobně stupidní – robátka by okopala nový nábytek. Hoši se zlatýma nohama z Českého fotbalového svazu (tentokrát bez svého šéfa, který je za kulturou jinde) vyleštěný interiér divadla při svém nedávném zasedání neokopali. Jsou to profíci. Kam že se na ně hrabeme, paní Müllerová.

Mnozí z vás dostanou v brzké době pozvánky na plánované podzimní zasedání Rady NP i na odbornou konferenci. Vězte, že se nebudete konat v žádném divadle a ani ve městě, které se dovede chovat vskutku hostitelsky. Především však k hochům se zlatýma nohama.

Ing. Tomáš Rothröckl
ředitel Správy NP Podyjí

(pokračování ze strany 1)

(7.00 - 20.00 hod. letního času)
v květnu a srpnu 6.00 - 20.00 hod. SEČ
(7.00 - 21.00 hod. letního času)
v červnu a červenci 5.00 - 21.00 hod. SEČ
(6.00 - 22.00 hod. letního času).

V revíru je povoleno pouze muškaření na umělou mušku pomocí muškařského prutu a muškařské šňůry. Mušky jsou povoleny jednoháčkové, pokud možno bez protihrotu a v počtu maximálně 2 kusů na návazci. Vlácení a lov pomocí kulového plovátka či jiných nosičů je zakázáno. Stejně podmínky platí i na rakouské straně. Navíc je na rakouské straně lipan podhorní hájen celoročně, dále je omezen počet vydávaných povolenek (60 celoročních) a maximální počet odebraných ryb za sezónu (45 kusů na povolenku). Obě strany povedou statistiku docházek, která bude po ukončení sezóny vyhodnocena.

Dále vás seznámíme se změnami, které jsou shodné pro všechny tři pstruhové revíry, na kterých je sportovní rybolov povolen (Dyje 12A, Dyje 13 a Dyje 14). Jedná se především o změny míry pro jednotlivé druhy ryb, které vyplývají ze snahy podpořit populace původních druhů a naopak vyloučit nepůvodní druhy (pstruh duhový a siven americký). V případě pstruha obecného a lipana podhorního byla míra zvýšena a to u pstruha obecného z 28 cm na 30 cm a lipana podhorního z 30 cm na 35 cm. U pstruha duhového a sivena amerického se míra snížila z 28 cm na 25 cm, tyto druhy ryb již nebudou děle v revírech Národního parku Podyjí vysazovány. Úměrně bude zvýšena zarybňovací povinnost pro pstruha obecného a lipana podhorního. Ostatní podmínky výkonu rybářského práva se pro revíry Dyje 12A a Dyje 14 nemění.

Hájené úseky, kam není povolen vstup a

kde je lov ryb zakázán, zůstávají ve stejném rozsahu jako v předchozích letech, stejně tak se nemění přístupové cesty k revírům. Při výkonu rybářského práva je v I. zóně i nadále možné na základě výjimky MŽP v nezbytné míře vstupovat na pobřežní pozemky mimo cesty vyznačené se souhlasem orgánu ochrany přírody.

Popis lovených úseků a přístupových cest k nim:

1. Dyje 12 A v celém rozsahu revíru

Určené přístupové cesty:

od Hnanic:

po asfaltové komunikaci okolo areálu pohraniční policie k řece na lokalitu Devět mlýnů (totožné s žlutou turistickou cestou) nebo po asfaltové komunikaci k čerpací stanici. Podél řeky vedou značené turistické cesty.

od Havraníků:

polní cestou podél sadů, dále lesní cestou, která se napojí na turistickou cestu (žlutá značka) a po ní tzv. Novou cestou k řece.

od Mašovic:

cestou kolem Mašovického dvora a dále lesní cestou na tzv. Širokou louku u Býčí skály.

od Podmolí:

po turistické cestě (modrá značka) tzv. Lipinskou cestou

po turistické cestě (modrá značka) k rozcestí na bývalém hraničním pásu, dále přes Šobes (červená značka) k řece.

2. Dyje 13 v těchto třech úsecích:

1. lovený úsek

od severního okraje louky pod Barákem (nejvzdálenější okraj louky směrem po toku) po jez bývalého Novohrádeckého mlýna

Určené přístupové trasy:

od Podmolí:

tzv. Hlubockou cestou na louku pod Barákem po turistické cestě (zelená značka) a za křižovatkou s místní asfaltovou komunikací dále

lesní cestou údolím Žlebského potoka

od Příček:

zpočátku po turistické cestě (zelená značka) a dále po lesní cestě k Novohrádeckému mlýnu.

2. lovený úsek

od východního okraje louky pod Gálišem (západní okraj skalního masivu Vraní skála) po ústí Lukovského potoka

Určené přístupové trasy:

od Lukova:

polní cestou z JZ okraje obce Lukov přecházející v lesní tzv. Gálišskou cestu, pravostrannou odbočkou z Gálišské cesty k ústí Lukovského potoka

3. lovený úsek

od východního okraje pole pod Hardeggem až po západní okraj Širokého pole (cca 1,7 km nad mostem v Hardeggu)

Určené přístupové cesty:

od Čížova:

po asfaltové komunikaci Čížov - Hardeg (modrá značka).

po asfaltové komunikaci směrem na celnici v Hardeggu, pravostrannou odbočkou (v lokalitě na Keplech) dále lesní cestou na Široké pole (tato přístupová cesta omylem vypadla z popisu přístupových tras v rybářském řádu MRS pro rok 2001)

3. Dyje 14 v tomto loveném úseku:

od druhé visuté lávky (směrem po toku) pod ostrohem Ledových slují po konec revíru ve Vranově

Určená přístupová cesta:

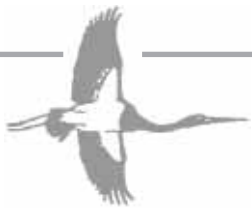
od Vranova:

po cestách po obou stranách Dyje až na konec tohoto úseku

Přístupové cesty, které nejsou značenými turistickými cestami, jsou označeny piktogramy s motivem ryby.

-ma-

Silberloch poodhalil svá tajemství

Na levém břehu Dyje, jen několik stovek metrů po proudu od hráze vranovské přehrady bylo první březnovou sobotu rušno. Štola ležící kousek od cesty k hrázi lákala

stupné štoly někdo pokusil proniknout. Jen samé dohady obestíraly temný otvor tajemstvím. Jediná písemná zmínka pochází z období výstavby přehrad. Autorem zprá-

ba po 30 metrech byla chodba ukončena závalem, byly při její dokumentaci získány cenné informace o díle a geologické stavbě.

Tak trochu zklamáním může být, že se nepodařilo, a to ani při opakovaných návštěvách podzemního díla, nalézt očekávané vzorky se stříbrně lesklým galenitem. Mak-

roskopicky však bylo zjištěno slabé zrudnění hornin pyritem nebo pyrhotinem (Pozor - pyrit bývá někdy zlatonosný!), drobné polohy grafitu a zatím neidentifikované rezavé a šedé produkty zvětrávání.

Vzorky odebraných minerálů a hornin budou postupně analyzovány, a tak snad bude časem osvětlen důvod zdejšího dolování. Způsob ražení chodeb a zchovalost stěn, sintrové náteky i krápníčky na stěnách a stropěch mohou nasvědčovat tomu, že podzemní prostory jsou velmi starého, snad středověkého data. To by také mohlo vysvětlit, proč se nepodařilo vyhledat žádné bližší údaje o existenci štoly a o dolování v ní ani Koutkovi, který po informacích pátral v archívu vranovského panství v době výstavby přehrad.

Kromě geologické a historické zajímavosti byl na místě i předpo-

klad, že štola za dlouhá desetiletí od ukončení těžby osídlili nájemníci z říše zvířat. Zimování netopyřů, které bylo hlavním motivem zoologického průzkumu lokality, nakonec prokázáno nebylo. Štola nemá žádné suché části a nad vodní hladinou netopyři zimují spíše výjimečně. Nálezy trusu bylo ovšem potvrzeno, že mimo zimní období sem občas zalétají. Překvapením bylo zjištění hromadného zimování žab. Už při úpravě vchodu na počátku zpřístupňování štoly byly nalezeny oba druhy ropuch žijící v Podyjí (ropucha obecná a zelená). Po vstupu do vnitřních prostor pak bylo napočítáno asi 100 exemplářů skokana hnědého. Způsob zimování v zatopené štole i početnost skokanů v tomto zvláštním zimovišti je neobvyklá nejen v oblasti Podyjí – v literatuře není uváděna ani z jiných lokalit v České republice. Ve štole byli mimo to zjištěni i různí bezobratlí typičtí pro stabilní prostředí podzemních prostor – zimující můry sklepní a píďalky, pavouci (zejména křížák temnostní), několik druhů brouků a další.

Ačkoliv je na konečné vyhodnocení výzkumu Silberlochu ještě příliš brzy, ukazuje se, že by již dosavadní výsledky spolupráce přírodovědců a dobrovolníků mohly přispět nejen k záchraně zajímavé přírodovědné lokality, ale i významné technické památky.

-ra, ja-

Vranovští hasiči odčerpávají vodu ze zatopené štoly

k návštěvě hned z několika důvodů. Jedním z nich byla skutečnost, že nebyly známe bližší okolnosti o původu a rozsahu podzemních chodeb a k dispozici nebyl ani kousek vytěžené rudy, přestože se čas od času do nepří-

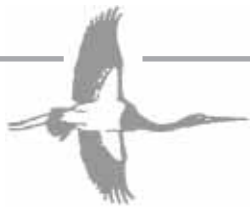
vy z roku 1933 byl geolog J. Koutek, který dostal za úkol prověřit, zda důlní díla v okolí neohroží stavbu přehradní hráze. Kromě štoly totiž byly z údolí Dyje u Vranova známé ještě povrchové doly na železnou rudu otevřené již v 16. a 17. století. Při Koutkově návštěvě byla štola už zatopená a nepřístupná. Ukázky galenitu (pozn.: galenit je olovnatá ruda obsahující vždy i určité množství stříbra, odtud zřejmě i místní název Silberloch) nalezl v bezprostřední blízkosti opuštěného báňského díla.

Cílem akce, na níž se sešlo u zatopené štoly vedoucí kamsi pod svah několik lidí z Jihomoravského muzea, ze Správy Národního parku Podyjí a ze Sboru dobrovolných hasičů z Vranova, bylo dát odpověď alespoň na některou z nabízejících se otázek.

Po odčerpání vody (čerpadlo pracovalo asi půl hodiny a vodní hladina u vchodu klesla asi o 70 cm) se podařilo do štoly konečně vstoupit a krok za krokem prohlédnout a zdokumentovat ručně ražené stěny chodeb. Ono krok za krokem znamenalo doslova "pročvachtávat se" objemově nejvýznamnější minerální výplní štoly, kterou bylo jemné bahno vyplavované do podzemí prosakujícími vodami z jílových poruch ve stropě a také z čelního závalu. Jeho vrstva dosahovala moci takřka "popás". Přesto, že zhru-

Ukázka profilu štoly Silberloch

Malíř slovanského východu i moravského Podyjí

V Hrotovicích u Jaroměřic se 4. února 1835 narodil FRANTIŠEK BOHUMÍR ZVĚŘINA.

V mládí studoval ve Znojmě a roku 1849 odešel na vyšší reálku do Prahy. Po třech letech vstoupil na pražskou malířskou akademii, kde pracoval pod vedením profesorů Rubena a Haushofera. Už jako žák vystavoval a jeho obrazy zaujaly, měly výrazný slovanský ráz. Ze školy mu však naznačili, že by měl volit jiný způsob malování, jinak bude přehlížen. Ale Zvěřina byl tvrdohlavý a pro svoje slovanské přesvědčení byl v Praze na ulici dokonce inzultován. Po tomto incidentu odešel do Kutné Hory na místo profesora kreslení a strávil zde šest let.

O prázdninách vždy hodně cestoval, zvláště po slovanských zemích, a tak se časem stal uznávaným malířem slovanského východu. Procestoval na Slovensku zvláště Vysoké Tatry a stále častěji zajížděl i na Balkán, přes Dalmacii do černé Hory, Albánie i do rumunských Karpat. Do některých míst pronikl dokonce v přestrojení za františkána nebo za potulného guslara. Po jeho kresbách začala veliká shánka a redakce ilustrovaných časopisů se předháněly v nabídce honorářů. Ilustroval v Květech, Světozoru, Zlaté Praze a dalších časopisech. Od roku 1890 se více usadil a stal se profesorem kreslení na střední škole ve Vídni. Po odchodu do dů-

chodu žil ve Zwettlu (Světlá) v Dolním Rakousku, ale rád zajížděl na Moravu, zvláště do romantického údolí Dyje a Želetavky u Bítova. Zde se seznámil i s dalším malířem a obdivovatelem Bítovska Romanem Havelkou. Postupně se stal každoročním letním hostem v Bítově a poznal zde i znojemského archeologa a notáře Jaroslava Palliardiho. Ten tady také pobýval rok co rok.

František Zvěřina i jako sedmdesátiletý stařec dokázal s mladistvým zápalem kreslit zdejší skály, strže, mlýny, skupiny stromů, pasoucí se ovce a další motivy. V jeho pozůstalosti se pak zachovalo kolem tisíce kreseb. Dva roky před svou smrtí nabízel celou svoji sbírku Moravskému zemskému výboru za směšnou cenu 5000,- Kč ale ten ji odmítl. Prof. František Zvěřina zemřel o Vánocích

28.12.1908 ve Vídni.

K jeho nejznámějším obrazům patří např. Odpočinek pastýřů v Tatrách, Hrad Orava, Vodní mlýny na Sávě, Rokování Černohorců, Domácí mlýn v Karpatech a

z našeho regionu to jsou:

Bítov, Chatrč v Hrotovicích, Žně u Jevišovic a další.

Velkou posmrtnou soubornou výstavu mu uspořádal Spolek výtvarného umění Myslbek roku 1936 v Praze. Jeho práce jsou však rozptýleny u různých sběratelů, mimo jiné i v rodině bývalého ministra dr. Krčmáře. Proto je Zvěřinovo muzeum v

Hrotovicích zatím malé a chudé. Sám malíř je v současné době méně známý, je to však škoda, protože kvalitu jeho díla už prověřil čas.

Podle dostupných dokumentů zpracoval MUDr. Lubomír Černošek (Okrašlovací spolek ve Znojmě).

Výstava o Podyjí na brněnské Staré radnici

Dne 29.3.2001 proběhla v historické budově Staré radnice v Brně (Radnické ulici č.10) vernisáž výstavy Podyjí

Z vernisáže výstavy

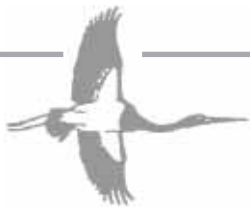
– národní park zrozený za ostnatým drátem. Výstava je další akcí, která je věnována desátému výročí založení NP Podyjí. Brněnská podoba je aktualizovanou verzí výstavy, která byla v r. 1995 původně instalována v Národním muzeu v Praze a v následných letech v různých verzích ve Znojmě, Frýdku-Místku a v Návštěvnickém středisku Správy NP Podyjí v Čížově.

Návštěvník, kte-

rý do Staré radnice zavítá, je informován o přírodních hodnotách a zajímavostech Národního parku Podyjí, pozná vybrané biotopy tohoto chráněného území, seznámí se s hlavními zástupci zdejší květeny a zvířeny. Stranou zájmu nezůstává ani historický vývoj Podyjí, či aktuální otázky ochrany přírody a krajiny v národním parku.

Výstava vznikla ve spolupráci Správy Národního parku Podyjí, Jihomoravského muzea ve Znojmě, Národního muzea v Praze a Technického muzea v Brně. Pro návštěvníky centra Brna bude k vidění až do konce září 2001.

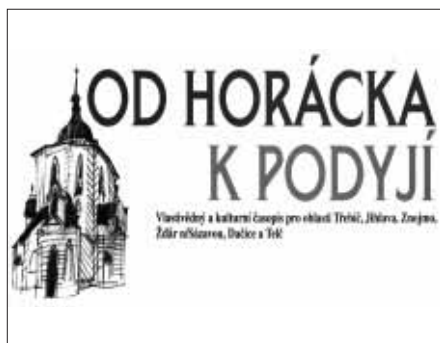
- kk -

Časopis Od Horácka k Podyjí po 63 letech

Rádi děláme na tomto místě (nehonorovanou) reklamu obnovenému časopisu Od Horácka k Podyjí, jehož první číslo 1. (či spíše 17. ročníku) vyšlo v lednu 2001. Tento vlastivědný a kulturní časopis pro oblasti Třebíč, Jihlava, Znojmo, Žďár nad Sázavou, Dačice a Telč, jak stojí v podtitulu, má svou obnovenou premiéru po 63 letech, vycházel totiž již v letech 1923 – 1938.

Snahou vydavatelů je obnovit kdysi velmi významné vlastivědné periodikum. O tom, jaké bude jeho přesnější zaměření, se dá z prvního čísla ještě těžko vyčíst. Zatím převažují příspěvky z Jihlavska, Třebíčska a Žďárska, kontakty na znojem-

ské instituce vydavatelům dosud chyběly. Rovněž není jisté, zdali vedle témat historických zde najdou ve větší míře uplatnění i přírodovědné obory. Prvním počinem na tomto poli má být příspěvek o národním parku ve 3. čísle, které vyjde o prázdninách.

Zhruba dvacetistránkový černobílý časopis s barevnou obálkou bude vycházet čtvrtletně a je možno si ho předplatit v sídle redakce: Ctidružice 117, 671 54 Hostim. Vychází v nákladu 1000 kusů, cena výtisku je 20,- Kč a je možno si ho zakoupit v turistické sezóně i v některých muzeích a památkových objektech regionu. Popřejme mu hodně štěstí do jeho nového startu. -kk-

Výstava fotografií v Čížově

zúčastnili 2 březnových jarních vycházek do české části Podyjí (do okolí Nového Hrádku), spojených s výkladem o základech fotografování přírody a krajiny. Lek-

Starosta Hardeggu pan Norbert Kellner při prohlídce fotografií

V rámci Evropského dne parků uspořádala Správa NP Podyjí ve spolupráci se Správou Nationalparku Thayatal vernisáž výstavy fotografií rakouských přátel přírody. Vernisáž proběhla v příjemné atmosféře slunného jarního odpoledne na zahradě Návštěvnického střediska Správy NP Podyjí v Čížově.

K vidění bylo celkem 32 fotografií rakouských amatérských fotografů, kteří se

tory při těchto vycházkách byli profesionální fotografové - pan Bohumír Prokůpek z Prahy a pan Dieter Manhart z Gmündu.

I když začínajícím fotografům tehdy počasí moc nepřálo, přesto vznikla celá řada pěkných fotografií. Nejzdařilejší z nich budou k vidění na návštěvnickém středisku do 24. června 2001.

-kk-

Petr Pithart v Podyjí

Předseda Senátu České republiky pan Petr Pithart s manželkou navštívili o Velikonočních svátcích soukromě Vranovsko. Je potěšitelné, že při svém krátkém a téměř dokonale utajeném pobytu navštívili i některá místa v národním parku.

Vyhlášení Podyjí v kategorii národní park před 10 lety spadá do období, kdy Petr Pithart zastával funkci premiéra tehdejší české vlády. O existenci národ-

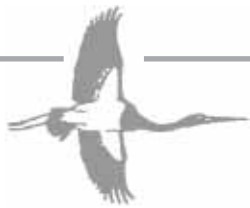
ního parku byl proto dobře informován, nicméně přiznal, že ho navštívil poprvé. O tom, že se mu zde líbilo, svědčí i jeho zápis do pamětní knihy

*Obdivuji si krásu a divokost
okrasit o krásný úkol. zprůzkum
i chránit.*

Uložení jsme Podyjí!

*Petr Pithart
14. 4. 2001*

v Návštěvnickém středisku Správy NP Podyjí v Čížově. -kk-

„Žabochody“ u Čížova

Paní Zima již zcela přenechala vládu své něžné sestře Jaru, a ta začala svým hřejivým dechem probouzet spící přírodu. Vzduch proteplený paprsky jarního slun-

Přenášení žab u Čížovského rybníka

ce se prosytil vůní kvetoucích rostlin, koryny stromů rozezněly ptačím zpěvem doprovázeným bzukotem včel a zelenající se louky a lesy opět zaplnily rozmanitými druhy živočichů. A ti všichni právě touto dobou soustředí všechny své síly na splnění svého nejdůležitějšího poslání na naší modré planetě, a to dát život novým potomkům, kteří budou zárukou jeho pokračování.

Splnění tohoto důležitého úkolu je stojí spousty vynaložené energie a úsilí, některé dokonce i život. Mezi takovéto nešťastníky patří v posledních dvaceti letech, s nárůstem silničního provozu, převážně obojživelníci. Ač mnozí žijí většinu svého života na souši, rozmnožují se výhradně ve vodě, kde probíhá celá proměna vajíčka v larvu a té zase v dospělého jedince.

Ti z nich, kteří zimují v lesní půdě, se příchodem vhodných teplotních podmínek začínají pod vlivem silného pohlavního pudu stahovat k vodním plochám. U některých druhů žab probíhají tyto tahy hromadně během poměrně krátkého časového úseku. Nežřídka se stává, že jim v cestě stojí nebezpečná překážka v podobě frekventované silnice. Živočichové si toto nebezpečí samozřejmě neuvědomují a klidně míří nejkratší cestou rovnou k rybníčku či tůňce. Tak mohou pod koly vozidel zahynout tisíce zvířat, aniž by splnili to, co jim hlas přírody káže. Nás pak může v jarním období při projíždkách na kole či cestování autem čekat hrůzný pohled na vozovku posetou rozjetými žabími mrtvolkami. Ještě do zoufalejší situace se může dostat spěchající útlocitný řidič, je-li v cestě stojí davy pomalu lezoucích žab a nezbyvá mu než se stát „vrahem“ těchto bezbranných zvířat. Nemluvě o tom, že většina řidičů neváhá pokračovat bez výčitek svědomí ve své rychlé jízdě.

Tato situace nastávala každoročně na jaře také v NP Podyjí, na vozovce mezi obcemi Horní Břečkov a Čížov. Tento rok se však žabkám, podobně jako v posledních letech i na mnoha dalších místech nejen České republiky, blýsklo na lepší časy. Rozhodli jsme se na Správě NP Podyjí učinit přítrž tomuto smutnému procesu a postavit kolem silnic nějakou ochrannou bariéru. Jelikož jsme však s tímto způsobem ochrany neměli dosud žádné zkušenosti, rozjeli jsme se získat potřebné informace do CHKO Moravský kras, kde se věnují této problematice již několikátým rokem. Zde nám poskytli mnoho cenných rad a navíc jsme měli možnost shlédnout budování dočasných zábran přímo na místě.

Hned po návratu jsme se pustili do práce, neboť každý den zdržení by mohl znamenat ztráty na žabích životech. Šikovní strážci parku se ochotně ujali vlastní instalace těchto dočasných fóliových

bariér. Nakoupili a nastříhali pletivo na požadovanou výšku 50-ti cm, vyrobili dřevěné kolíky nezbytné pro uchycení fólie a další den se už kolem silnice objevili první desítky metrů ochranného plůtku. Během pěti dnů byla práce hotová. Mezitím se už začaly objevovat první žáby.

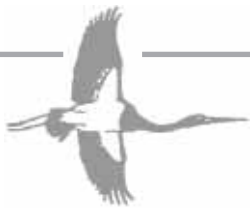
V případě podyjské lokality se letos podařilo zaznamenat pouze tah ropuch obecných. Právě tyto obojživelníci jsou ohroženi vozidly nejvíce, jelikož jejich migrace je masová a navíc tato zvířata putují velice pomalu. Některá potřebují k překonání vozovky i dvacet minut. Navíc se ropuchy často pohybují v párech v tzv. amplexu. Při něm velká samice nese na zádech svého nápadně menšího „vyvoleného“ až na místo rozmnožování, mnohdy i několik kilometrů. Tím pádem pod koly aut umírají v „milostném“ objetí společně.

Žáby se při příchodu k zábranám z pletiva u nich hromadily a většinou vyčkávaly nebo se pomalu šinuly podél nich. Na těchto místech jsme je sbírali do kbelíků a přenášeli na druhou stranu k Čížovskému rybníku. Tah trval přibližně pět dní a během nich absolvovalo cestu v plastových nádobách asi 270 jedinců. Jsou však známy i případy, kdy žáby migrují v tisících, a pak je nutné provádět sběry víckrát denně, důležité jsou zejména časné ranní hodiny. Navíc se užívá ještě sběracích nádob zapuštěných do země v těsné blízkosti fólie.

Během migrace ropuch se v rybníce objevily již první snůšky skokanů štíhlých, u nichž jsme tah vůbec nezapozorovali. To je dáno pravděpodobně tím, že tato zvířata se vydávají na svou pouť často už v únoru, jejich tah není tak hromadný a navíc vozovku rychle překonají několika skoky. Tudíž nejsou tak ohrožena jako pomalé ropuchy.

Kromě vlastních bariér vybudovali strážci tekoucím potokem pod silničním mostkem dřevěný „žabochod“. To aby mohly žáby putovat na druhou stranu silnice i přirozenou cestou. Do proudící, hlubší vody ropuchy nerady lezou. Ani tím jsme se jim však příliš nezavděčili, možná z důvodu nedostatku světla v prostorách pod mostem. Nicméně zvířata byla zachráněna a vlastní zábrany se tedy osvědčily.

Dalším rizikovým obdobím jsou zpětné tahy žab po naklazení vajíček a po nějakém čase i nových potomků. To však pro

ně vozovka již neznamena takové nebezpečí, protože žáby již netáhnou masově na jedno místo, avšak přesto se bariéry budují i na protější straně silnice. Celý tento migrační proces probíhá v období od konce února do poloviny května. Pak jsou folie odstraněny.

Použité pletivo má poměrně dobrou trvanlivost a následující rok může být opět použito. V blízkosti větších měst a na vysoce frekventovaných vozovkách, jsou bu-

Jeden z uživatelů nového „žabochoďu“

dovány také trvalé bariéry. Ty jsou zhotoveny většinou z betonových prefabrikátů nebo z plechu. Umisťovat však takovýto typ zábran na území národního parku nepovažujeme za příliš vhodné řešení vzhledem ke snaze ochránců zde již co nejméně narušovat přírodní vzhled. Od příštího roku budou ještě v kritickém úseku komunikace umisťovány po dobu ohrožení také výstražné dopravní značky spolu s příkazem snížení rychlosti.

Žáby putující do Čížovského rybníka se tedy letos poprvé dostaly na své cílové místo téměř bez úhon a mohly zde v klidu splnit své důležité poslání. Není tomu tak bohužel všude. Jistě se najde ještě mnoho míst, kde umírají každoročně tisíce obojživelníků, avšak věřím, že i jejich utrpení brzy skončí. Vždyť nikdy si nemůžeme být jisti, zda v některé z nich není zaklet pohádkový princ. -om-

Rozvodněný potok v Junáckém údolí

Vyšlo 3. číslo sborníku *Thayensia*

Váženějším zájemcům o přírodu v národním parku je vedle Podyjského listu nutno doporučit ještě sborník původních vědeckých prací z Podyjí nazvaný *Thayensia*. Třetí číslo sborníku, zahrnující příspěvky z roku 2000, vyšlo v únoru tohoto roku. *Thayensia* vychází vždy jednou ročně a uveřejňuje výsledky výzkumů v Podyjí (nejen na území národního parku). Od svého prvního vydání za rok 1998 tak přinesla celkem 31 článků zejména z přírodovědných disciplin. Stěžejní příspěvek nového čísla je věnován rozšíření obojživelníků na území národního parku a zahrnuje výsledky desetiletého soustavného výzkumu těchto zajímavých a v přírodě poměrně ohrožených živočichů.

Všechna tři čísla sborníku *Thayensia* lze obdržet na Správě Národního parku Podyjí ve Znojmě a nebo na Návštěvnickém středisku správy v Čížově. Cena jednoho čísla činí 160,- Kč. -kk-

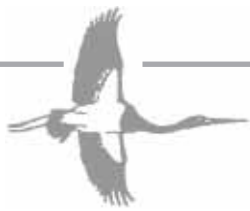
*Titulní strana sborníku *Thayensia**

Povodeň na Vranovsku

Dne 8.5.2001 bylo širší okolí Vranova nad Dyjí (včetně samotného západního okraje Národního parku Podyjí) vystaveno zcela mimořádným přívalovým srážkám. Podle oficiálních údajů Českého hydrometeorologického ústavu spadlo ve Vranově nad Dyjí v období mezi půl šestou a půl osmou večerní 62 mm srážek, což představuje plnou jednu desetinu průměrného celoročního úhrnu v tomto místě. Podle tvrzení stejné instituce byly odhadnuté srážky v prostoru západně od měřicího bodu (v katastrech obcí Podmyče a Šafov) někde mezi 70 – 100 mm.

Takové množství deště v tak krátké době se samozřejmě v malých povodích nikdy neobejde bez závažných výkyvů průtoků místních vodotěčí. V okolí Vranova se rapidně zvýšily hladiny potoků protékajících zejména Junáckým a Felicitiným údolím (pravobřežní přítoky Dyje ve Vranově) a Klaperovým potokem (protékajícím obcí Lesná a ústícím do Dyje zleva cca 2 km pod Hardeggem). Následky krátkodobé povodně byly ničivé zejména v Junáckém údolí (protržené hráze dvou rybníků) a při ústí Junáckého i Felicitiného údolí ve Vranově nad Dyjí (odnesené můstky, poničené cesty, znehodnocené studny, pozemky zanesené nánosy bahna).

Dramatické chvíle svátečního květnového podvečera a nepříjemné zážitky při odstraňování škod samozřejmě krátkodobě ovlivnily život obyvatel Vranova. Může se zdát, že ve srovnání s ničivými povodněmi z července 1997, které zasáhly téměř třetinu území Moravy, se jedná o záležitost banální. Nicméně není tomu tak. I v tak relativně suché oblasti, jakou Podyjí zcela určitě je, musí zdejší obyvatelé i návštěvníci počítat s náhlými a těžko předvídatelnými vrtochy přírodních živlů. -kk-

(pokračování z minulého čísla)

Rozhovor s jubilantem

V minulém čísle Podyjského listů jsme uveřejnili první část rozhovoru s předsedou Rady NP Podyjí doc. RNDr. Vladimírem Hanákem, Csc. Závěrečnou část rozhovoru s čerstvým sedmdesátníkem, který s vitalitou sobě vlastní organizuje i letos další výzkumné aktivity v národním parku, přinášíme nyní.

Možná nejpopulárnější skupinou živočichů, kterou se Vladimír Hanák zabývá, jsou netopýři. Na snímku zachycen při výzkumu v Drienovecké jeskyni na Slovensku.

Vrátím se k éře CHKO mezi roky 1980 a 1991. Období je spjato především s Jaroslavem Krejčím i se jmény dalších kolegů, se kterými spolupracujeme dodnes. Tehdy vzniklo první jádro poradního sboru CHKO, které vlastně dodnes tvoří základ stávající Rady NP. Co bys řekl z tvého pohledu k této skupině lidí?

Já si myslím, že CHKO Podyjí mělo štěstí na svého "zakladatele". Ing. Krejčí byl člověk, který se v té krajině vyznal, který pro ni žil, který měl své charisma. Člověk, se kterým se dalo jednat a který chtěl pro Podyjí něco udělat. Dovedl na sebe nabalit i pracovníky, kteří mu výborně pomáhali, myslím tím Vás mladé, Lazárka, Tebe, Škorpíka a další. Přišli i lidé zvenku. V poradním sboru byl např. doc. Horák z Brna, byli zde i místní lidé - myslivci, rybáři. Podyjí pak už začalo zkoumat několik skupin specialistů, které si nijak nekonkurovaly, spíše se jejich činnost doplňovala. O Podyjí jako součást Moravy nemá zájem jen např. Masarykova univerzita v Brně, nebo jiné

moravské instituce, pracuje zde řada ústavů pražských, jihočeských, olomouckých atd. To už vyplývá z typu té krajiny. Je to tak nádherná oblast, že tam snad ani nemůže dojít k hádkám. Tam ať přijde kdokoliv, ať Pražák, nebo člověk který se tady narodil, ví hned, že je v oblasti, která stojí nejen za zájem, ale také za zkoumání. A proto se také odborný

tým v Podyjí nejen rychle ustavil, ale také vytrval. Všichni tam jezdili dál a nabalovali na sebe zase další, takže dneska můžeme říct, že Podyjí prošla taková masa odborníků všech možných profesí, že to nakonec má málokterá oblast i z těch tradičních. Podyjí se může pochlubit velmi intenzivním výzkumem v průběhu posledních 10-ti let. Všichni, kdo začali pracovat v dosud prakticky neznámém území, zjistili, že je to oblast patrně jedna z našich nejzajímavějších. Skoro bych řekl exotická krajina pro vědecké pracovníky, jak z Prahy tak z Brna, něco jako za první republiky byla Podkarpatská Rus pro tehdejší přírodovědce.

Nastal rok 1989, změna společenských poměrů, tobě přibyl soukromý důvod vrátit se do Znojma.

Ano, vrátil se nám tam dům po rodičích. Takže teď mám trvalý pobyt stále v Praze, ale část doby trávím ve Znojmě. Celá řada mých kolegů, absolventů a studentů sem za mnou i jezdí a už to tak vypadá, že jsem napůl Zno-

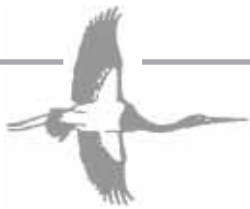
jmák a napůl Pražák. Já si myslím, že tomu tak je doopravdy, protože město Znojmo na mne nezapomnělo a zve mne na všelijaké akce. Strašně rád jezdím na jakékoliv pozvání, nejen na to tradiční vinobraní, já nejsem nějaký znalec vína. Spíše mám radost, když se dostanu mezi své vrstevníky, kteří se ve Znojmě narodili, a že se aspoň jednou dvakrát uvidíme, myslím i mimo ten park. Mám zde celou řadu gymnaziálních spolužáků se kterými máme schůzky i když teď už pomalu vymíráme, ale pořád jich je tam ještě dost, se kterými rád udržuji blízké styky.

Ty ses po delší době, dejme tomu v těch 80 letech a nyní zejména, navrátil do této krajiny. Jeden pohled je teda tvůj jako Hanáka, člověka a Znojma, a druhý pohled jako odborníka. V roce 1991 se vyhlásil NP, konstituovala se Správa NP, začali jsme téměř z nuly, dá se říci bez jakýchkoliv znalostí, vybudoval se relativně silný podnik, který je naprosto specializován a myslím si, že má v rukou většinu nástrojů k tomu, aby snad dobře pečoval o toto vrcholné chráněné území. Jak se na dobu dejme tomu těch posledních 10-ti let díváš?

Tato změna, tedy zřízení parku, byla zcela zásadní. Vznikla organizace, s kterou se dalo jednat po stránce úřední, rovněž podpora finanční byla najednou na zcela jiné úrovni. Nejdřív jsme využili těch poznatků, které už byly předtím k dispozici, ale především jsme rozjeli ten velký výzkum s mnoha lidmi. Výzkum zdaleka nekončí, ale ta první fáze ve faunistice a floristice, kterou máme dnes za sebou, ukázala, že se dá za deset let území prozkoumat a zpracovat tak, že výsledky jsou plně srovnatelné s klasickými oblastmi, které byly studované léta. Základní výzkum je dnes hotov a publikován, ty publikace jsou přístupné i v cizích jazycích, takže si myslím, že za těch 10 let se udělalo víc, než jsme si na začátku vůbec představovali. Těší mě, že sem přišli i mí žáci, kteří nyní pracují v muzeu nebo na Správě parku. Ten přímý kontakt je nezapomenutelný; lidé z vysokých škol přišli do Znojma a i když to nebyli rodáci, brzy se Znojmačky stali.

Jak je v pražském vědeckém světě vnímána instituce typu NP, já nemyslím teď přímo NP Podyjí, ale dejme tomu naše ochrana přírody v těchto kategoriích chráněných území, jestli to může říct na příkladu NP Podyjí. Ptám se proto, že my si myslíme, že je to skutečně prostor, který má být přednostně vyhrazen pro výzkum, monitoring, pro vzdělávání vysokoškolských studentů apod. a snažíme se tyto věci podporovat.

Já bych řekl, že od vědců a specialistů lze těžko očekávat, že by se stavěli negativně ke zřízení velkoplošných chráněných území. Nakonec jejich začátky byly v rukou univerzitních profesorů. Profesor Komárek, můj učí-

tel, začal např. se Šumavou, já sám jsem hned ve druhém roce studia pracoval s Dr. Hanzákem z Národního muzea na Šumavě. Začínali jsme hned po válce a už tehdy byly takové akce financovány ministerstvem kultury, pozdějším zřizovatelem chráněných krajinných oblastí. Při každém začátku těchto velkoplošných území tomu základ dali, kromě místních lidí i přírodovědci, kteří k tomu měli nějaký vztah. Je to docela logické, myslím, že diskutovat dnes o tom, že velkoplošná chráněná území nemají zásadní význam v ochraně přírody, to by těžko někdo mohl takovou myšlenku vyslovit. Mají dost velký význam a to nejen v takových klasických zemích, kde už se tak dávno pracuje, jako třeba v Africe nebo v Americe, ale už i v Evropě to má svůj význam. U nás je pořád těchto velkoplošných území méně než by bylo reálné. Ještě by se to mělo zvýšit. Řekl bych, že Slovensko má tu plochu větší než my, neznám přesná čísla, ale myslím si, že to tak je. Musím ale říci, že Slovensko podle mého názoru spolu s Rakouskem jsou takové země, které ve střední Evropě mají největší přírodní kvality, ale my k tomu patříme nakonec taky, zejména Morava. Myslím si, že se to dobře rozběhlo, čtyři NP a přes 20 CHKO a ještě by se nad tím mělo uvažovat a pokračovat v tom dál. Jsou ještě v blízkosti našeho parku území, třeba Jihlavsko, Jindřichohradecko, Novohradské hory, která by si zasloužila určitý ochranný statut.

Vlastně od založení Rady NP jsi v jejím čele, v podstatě v této funkci navazuješ na předchozí činnost tzv. poradního sboru CHKO. Ta Rada NP oproti předchozímu sboru má trochu jinou kompetenci, širší záběr, má určité pravomoci, podílí se na schvalování dokumentů, byla rozšířena i co do počtu lidí, řekl bych širší do odborného záběru. Byla rozšířena o starosty, nebo představitele jednotlivých obcí, čili je to takové dosti významné společenství lidí, kteří nějakým způsobem sledují naši práci a oprávněně do ní zasahují. Jaký je tvůj pohled na práci té rady, na její důležitost a na mnohokrát diskutovaný problém obce versus NP Podyjí?

Park a každá podobná organizace nějakou radu, která by měla širší záběr, potřebuje. My jsme si vymysleli takový typ, o kterém se zmiňuji; jsou to jednak odborníci, kteří se na park dívají z venku, a potom jsou tam lidé (zejména ti starostové), kteří v tom parku žijí. Myslím si, že ten společný orgán, který ty lidi soustředil, má svůj význam. Můžou se tady diskutovat všechny problémy z obou hledisek a to je důležité. Já jsem rád, že jsme se i přes všelijaké rozdílné názory zatím vždycky shodli na nějakém konsensu a že to svůj význam mělo. Pracovníci parku si tak ověřují, jak se na to dívají lidé zvenku, i ti, kteří v tom parku žijí, a mohli taky korigovat některé své postoje. My jsme zase viděli, v jaké situaci jsou

někteří pracovníci, kteří musí konkrétně ten park řídit a obhospodařovat a to má svou cenu.

Jak se díváš na dosud existující organizační model NP v ČR – my v současné době využíváme velmi širokého množství prostředků k tomu, abychom spravovali ve smyslu zákona toto území, jednak jsme úřadem s určitými kompetencemi, jednak jsme odbornou institucí, jednak jsme kulturní institucí, jednak jsme lesním a zemědělským provozem. Myslíš si, že to je správné a účinné nebo patříš k oponentům?

Je celá řada oponentů, která si myslí, že tyto organizace jsou nadbytečně dotovány. Já už po celoživotních zkušenostech vím, a to si každý musí nějak uvědomit, že prostě ta ochrana přírody nebude a nemůže být levná. U nás se hodně zničilo a musí se to nějakým způsobem napravit. Ty parky a chráněné celky se nedají jen tak nechat běžet samostatně, ty se musí zejména v Evropě obhospodařovat a dost intenzivně, čili to potřebuje dotace a já si myslím, proč žehrat na to, že to nějaké dotace potřebuje, když mnohem většími dotacemi se ta krajina ničila ještě donedávna, myslím tím meliorace a vůbec takovéto věci. To byly ztracené peníze, protože to nakonec ani té krajině nijak neprospělo a nemělo to ani velký efekt pro zemědělství. Musíme s tím už počítat, že se kdysi provádělo s velkými náklady a bohužel se to dneska, když to měníme k lepšímu, budse muset dát podruhé. Myslím si, že ty dotace jsou přiměřené, zejména u nás v parku. Jsme malý park, jsme vlastně trpaslíkem mezi těmi světovými národními parky a myslím si, i když je to do určité míry úřad, tak je to takový vyvážený úřad, kde jsou jak lidé, kteří se zabývají státní správou, tak i lidé, kteří tam reprezentují určité obory a aktivity. Pak je zde i lesní správa, a ten rozpočet, ty finance, které se do toho dávají, jsou také přiměřené. Samozřejmě musí se dbát na to, aby se to nepřeřadovalo, aby to nebyl úřad, který se pořád zvětšuje. Musí se jako všude jinde šetřit. Já bych řekl, když to teď pozoruji na druhé straně v Rakousku, ti dostávají mnohem větší dotace, také jsou bohatší stát, ale když si člověk uvědomí, že spravují docela uzoučké území, tak si myslím, že jsou mnohem víc dotovaní než my. A ty plány, které mají, ty tedy vyžadují takové dotace, ke kterým my bychom sotva sáhli.

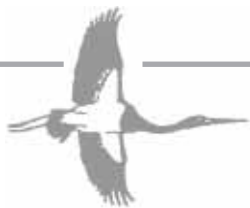
My připravujeme na podzim tohoto roku v rámci desetiletého výročí založení NP Podyjí odbornou konferenci, která bude spojena se zasedáním Rady NP. Chtěli bychom to samozřejmě vzhledem k 10-ti letému výročí udělat trochu slavnostněji. Co očekáváš od této konference? Já bych byl rád, aby došlo skutečně k tomu komplexnímu zhodnocení území nebo spíš ke zhodnocení těch všech aktivit o kterých jsi mluvil, které teď zrovna probíhaly v oblasti výzkumu.

Za těch deset let si už park udělal takovou reklamu, že v odborné veřejnosti už je dnes pojmem. Každý ho zná, zná jeho kvality. Už by se nemusel příliš zviditelňovat. Jenže na druhé straně je vidět, že třeba lidé, kteří tam žijí, to takhle nevidí a mají celou řadu připomínek k činnosti správy. Já to desetiletí vnímám, že je to taková určitá přirozená kapitola v rámci života lidského, že si můžeme dovolit určité bilancování. Je to dostatečně dlouhá doba. Dá se jasně ukázat, co se udělalo. Tam jde o to, aby se rozšířila ta možnost, aby tito lidé, kteří pro park a jeho ochranu něco dělají a udělali, aby měli možnost spolu komunikovat ty dva dny, aby se potkali a možná i poznali, a to je, myslím si, i společenská role této akce.

Národní park vstupuje do dalšího desetiletí svého života (doufám, že ne posledního) a lidstvo vstoupilo do třetího tisíciletí. Co bys chtěl popřát NP Podyjí do toho dalšího života?

Já jsem moc rád, že za těch 10 let se ukázalo, že náš park má méně problémů než ty ostatní parky. Víme, že je to oblast, jejíž příroda je méně narušená než jiné. I když je to menší oblast, ty kvality, které se vyžadují pro NP, ty skutečně má. Máme méně střetů takových těch zásadních, pokud se týká lesního hospodářství, střetů s místním obyvatelstvem, vlastně jsme parkem, který žádné lidské sídliště na svém prostoru nemá, to jsou všechno výhody. Máme zde ten problém s režimem Vranovské elektrárny, budeme mít problém s rybníkem. Jsem rád, že naše lesy se za posledních pět let velmi změnilo k lepšímu. To i laik vidí, když se postaví na Hrádku na vyhlídku, tak vidí, jaká je kvalita lesů u nás a jaká na druhé straně. To je záležitost nejen z minula, že jsme zdědili lepší situaci. Je to taky především už vliv těch zásahů, které byly dělány v posledních pěti letech, takže po téhle stránce je potřeba našemu parku jen přát, aby se v takové činnosti pokračovalo. Aby nedocházelo k nějakým zásadním střetům a mohlo se pokračovat v klidu všemi těmi směry. Pokud se výzkumu týče, budeme "výzkumníci" dál, v Podyjí je pořád co dělat, i když ten základní výzkum je dost hotový. Také lesáři budou pracovat podobným způsobem, zbývá domluvit rybářský provoz s rakouskou stranou, myslím si, že spolupráce s Rakouskem jde taky dobře, takže jsem optimista. Myslím, že v tom třetím tisíciletí to poběží tímto způsobem dál, že ani dokonce nějaké ty neblahé reorganizace, které někdy chodí z nadřazených orgánů, nás nějak zásadně v tom rozletu nezaráží. To bych si přál. Při svém věku bych si ještě přál se na vás nějakou dobu dívat, jak to všechno zdárně pokračuje.

Přejeme všechno dobré, hodně zdraví do třetího tisíciletí a hodně sil do náročné funkce předsedy Rady NP Podyjí. -tor-

Nová cyklostezka Vranov nad Dyjí – Čížov

Poslední dubnový týden vytýčili značkaři Klubu českých turistů novou cyklostezku spojující Vranov nad Dyjí s Čížovem. Tímto krokem je dokončena síť značených cyklistických tras na území národního parku, tuto síť lze považovat za definitivní pro nejbližších 10-20 let.

Spojením Vranova s Čížovem (přes Zadní Hamry a kopec Větrník) bude umožněno zejména prázdninovým rekreantům Vranova, aby se co nejrychleji na kole dostali do srdce národního parku, aniž by riskovali nepřijemnou cestu vranovskými serpentinami s poměrně hustými automobilovým provozem. Druhý dosavadní spojení Vranova s Čížovem, tzn. přes hráz Vranovské přehrady, Švýcarským údolím do Lesné a přes kopec Větrník je přece jen delší a může sloužit například pro zpáteční cestu.

Co vedlo Správu Národního parku k vytýčení nové cyklostezky? Určitě objektivní potřeba kvalitního propojení Vranova se “zbytkem” národního parku. Cyklisté jedoucí od Vranova, kteří se rozhodli park navštívit a bez podrobnějšího studia mapy zvolili cestu opticky nejkratší, se po projetí Zadních Hamrů záhy octli pod Ledovými slujemi. Zde cesta pro ně skončila, pakliže nechtěli přestupovat vyznačené zákazy. Nutno konstatovat, že vět-

šinou chtěli, což znamenalo tyto varianty. Vyjet, či spíše vytlačit kolo po zbytcích zrušené asfaltové komunikace podél bývalé železné opony mezi Vranovem a Čížovem a nebo pustit se po červené pěší turistické cestě Vranov – Ledové sluje a obtěžovat na poměrně úzké, tzv. Kočárové cestě pěší turisty, kterým je tato stezka výhradně určena.

Na tomto místě je nutné připomenout, že snahou Správy Národního parku Podyjí je – pokud to poměry v terénu umožňují – důsledné oddělení provozu pěšího na zpřístupněných cestách vedoucích parkem od provozu cyklistického. Vedle důvěrně známého turistického značení jsou na území NP Podyjí namalovány Klubem českých turistů značky cyklotras, které na rozdíl od značek pro pěší turisty mají krajní pruhy nikoliv bílé, ale žluté, a jsou o poznání větší. Na některých širokých a frekventovaných cestách (např. Čížov – Hardegg, Lukov – Nový Hrádek nebo cesta přes vinici Šobes) existuje souběh pěší a cykloturistické stezky, většinou je však pěší a cyklistický provoz oddělen. Na pěších stezkách, kde je provoz kol vyloženě nežádoucí (1.a a 2.zóna národního parku) je ještě umístěna zmenšená zákazová značka o vjezdu kol.

I když je na území NP Podyjí vytýče-

Trasa cyklostezky nás zavede i pod Hamerské vrásky

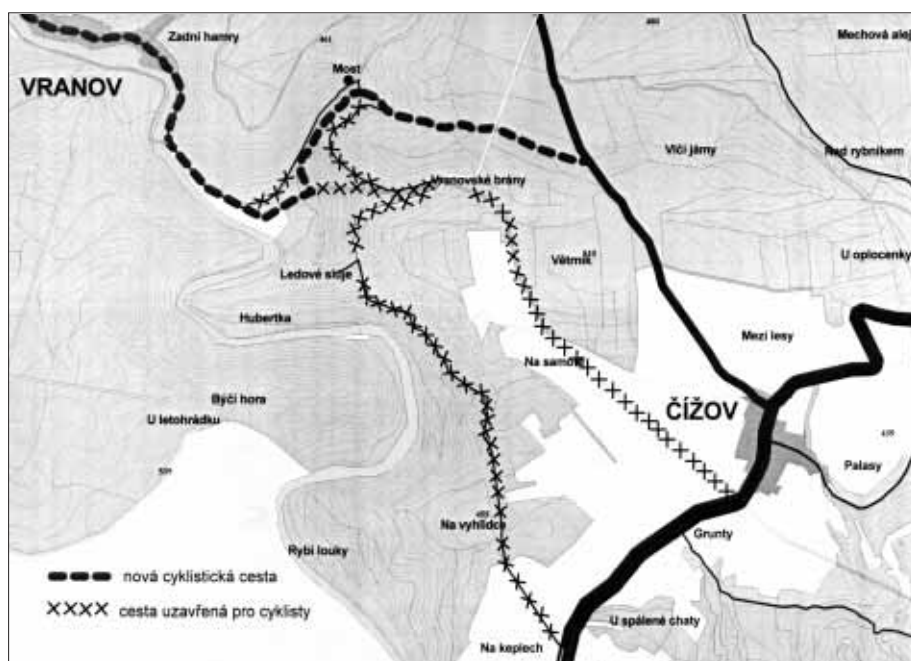
no okolo 70 km cyklostezek, musí si “obicyklování” návštěvníci chráněného území uvědomit, že na některé stezky v parku prostě kolem zajet nelze. V letní sezóně 2001 bude Správa NP Podyjí provádět zesílenou strážní činnost na nejvíce problematických úsecích tj.:

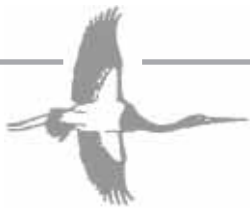
- Pašerácká stezka (červená pěší značka v úseku Ledové sluje – Kepyly)
- Kočárová cesta (červená pěší značka v úseku Vranovské brány – přístřešek pod Ledovými slujemi)
- Nová cesta (žlutá pěší značka v úseku Sealsfieldův kámen – Baštův mlýn)

a porušení vjezdu bude pokutováno. V opačném případě totiž hrozí nejenom rozbití povrchu stávajících cest, ale i srážky cyklistů s pěšími a permanentní nevhodnost obou těchto skupin vůči sobě tak, jak již existuje v některých jiných turisticky atraktivních částech České republiky.

Otevření nové cyklostezky je vstřícným krokem Správy NP Podyjí vůči stále početnější cykloturistické veřejnosti. Stezku nelze zdaleka doporučit všem, je vhodná výhradně pro fyzicky zdatné cyklisty na dobře seřízených horských kolech. Na necelých 2 km od řeky Dyje až na Větrník totiž překonává převýšení téměř 200 metrů. Povrch cesty není asfaltový, takže po deštích nebo při tání sněhu kopec nevyjedou (příp. neubrzdí) ani ti nejzdatnější.

-kk-

Chráněná krajinná oblast Blaník

Lesnatá hora Blaník, domov bájných rytířů, je centrem a dominantou naší nejmenší chráněné krajinné oblasti. Leží v okrese Benešov v mírně zvlněné zemědělské krajině a byla vyhlášena v roce 1981 na ploše necelých 41 km². Přírodním střediskem a sídlem Správy chráněné krajinné oblasti je obec Louňovice pod Blaníkem.

Chráněná oblast představuje od pradávna osídlenou kulturní zemědělskou krajinu relativně málo dotčenou novodobými způsoby hospodaření. Geologické podloží je tvořeno velmi starými vyvřelými a metamorfovanými horninami moldanubika, nejvíce vyzdvížené části oblasti jsou tvořeny velmi odolnou blanickou ortolou. Zajímavostí celého masivu jsou rudná ložiska, od středověku těžená (např. výskyt zlata na Roudném). Sníženina v okolí řeky Blanice je pak vyplněna mladšími permskými sedimenty.

Blaník je relativně málo zalesněným velkoplošným chráněným územím, lesy tvoří necelou třetinu celkové plochy. Na vrcholcích Velkého a Malého Blaníku jsou zachovány původní bučiny, na skalnatém úbočí Velkého Blaníku jsou rovněž přirozené suťové lesy s velkým podílem lípy a klenu. Většina hospodářského lesa se však

vyznačuje značně změněnou druhovou skladbou, převládajícími dřevinami jsou

Bájný Blaník - dominanta stejnojmenné CHKO

smrk a borovice.

Chráněná oblast je místem výskytu celé řady vzácnějších rostlinných a živočišných druhů. Z rostlin je to např. prstnatec májový, vstavač kukačka, vemeník dvoulistý, oměj pestrý, bazanovec kytkokvětý, vachta trojlístá, rosnatka okrouhlolistá či lilie zlatohlavá. Ze zajímavých živočichů nutno jmenovat především skokana ostronosého, rosničku zelenou, ledňáčka říčního, skorce vodního, lejska ma-

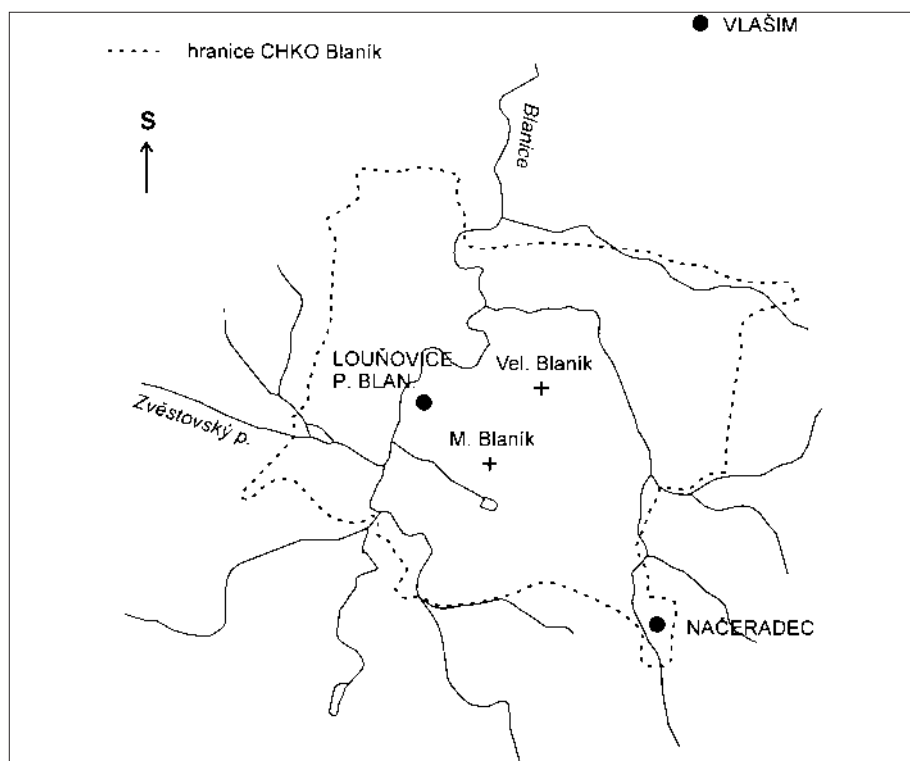
lého, dobré podmínky pro život zde má i vydra říční. Z říše bezobratlých pak zmíníme alespoň plže zemouna skalního a vrásenku pomezni či některé druhy hmyzu (hlubenka skrytá, bráněnka měnlivá, vážka jarní či vážka jasnoskvrnná).

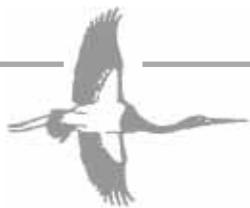
Široká sníženina Blanické brázdy západně od vrcholů Velkého a Malého Blaníku je protékána řekou Blanicí. Řeka zde meandruje v relativně široké říční nivě a její břehy jsou lemovány poměrně zachovalými břehovými porosty. V Blanici a jejích přítocích jsou místy zachovány populace raka říčního či mihule potoční, vlhké louky (zejména v blízkosti Býkovického potoka) hostí vzácnější mokřadní vegetaci.

Nejhodnotnější lokality jsou vyhlášeny jako přírodní rezervace. Na území chráněné oblasti jsou celkem tři, dvě z nich, Velký a Malý Blaník byly zřízeny k ochraně nejzachovalejších přirozených a polopřirozených porostů ve vrcholových partiích obou kopců, třetí z nich - Podlesí - zahrnuje právě mokřadní partie v okolí Býkovického rybníka a slouží k ochraně lokality vlhkomilné vegetace a přirozeného výskytu obojživelníků.

Chráněná krajinná oblast Blaník je zajímavou částí středočeské krajiny. Její rozloha (srovnatelná např. s výměrou pouze jednoho většího katastrálního území v některém pohraničním pohoří) nás někdy nutí k úsměvu a k úvahám, zdali velkoplošná chráněná území mají být takto malá. Přírodní hodnoty i celková malebnost krajiny pod Blaníkem ale zatím dávají za pravdu těm, kteří před 20 lety tento kout Benešovska do sítě zvláště chráněných území republiky navrhovali.

-kk-

Příroda kolem nás

V neděli 22. 4. 2001 byla v Návštěvnickém středisku Správy NP Podyjí uspořádána vernisáž výstavy prací z I. ročníku celostátní výtvarné soutěže "PŘÍRODA KOLEM NÁS". Soutěž, jejímž spoluorganizátorem byl i Dům dětí a mládeže Šumná, byla další z akcí pořádaných při příležitosti 10. výročí vzniku Národního parku Podyjí.

Zájem o soutěž byl velký, zúčastnilo se celkem 178 škol a školských zařízení s 1779 pracemi. Odborná porota měla tedy opravdu těžkou práci, nakonec kromě prvních, druhých a třetích míst v celkem pěti kategoriích udělila i devět čestných uznání. Všechna oceněná výtvarná díla byla zarámována a vystavena při příležitosti Dne Země, který připadá právě na 22. duben.

Jelikož vítězové jednotlivých kategorií byli ze škol od Podyjí značně vzdálených, pořadatelé nepředpokládali účast všech oceněných. Nejvzdálenější účastnicí vernisáže se stala Barbora Hovořáková ze Základní školy Ohradní ve Vsetíně.

Všechny vítězné obrázky budou v prostorách návštěvnického střediska vystaveny až do konce října 2001. Kromě toho je možné (tato dílka) shlédnout na internetových stránkách pořadatelských organizací: (www.nppodyji.cz, www.sis.znojmo.cz/ddmsumna). -mj-

Veverčí rodina od Terezy Etrichové ze Dvora Králové nad Labem (vítězný obrázek kategorie 1 - 2 ročník základních škol)

PŘIPRAVILI JSME PRO VÁS

Červen

9. 6. sobota – Lesnická exkurze

(v rámci Světového dne pro životní prostředí)
Vedoucí: Tomáš Vrška (Správa NP Podyjí)
Sraz: 9.00 – Podmolí, záhybné parkoviště (u požární nádrže)

Trasa: Podmolí – Hajsý potok – Hajka – Podmolí, náročný terén, cca 10 km, návrat asi ve 13,00 h

Zaměření: principy hospodaření v jednotlivých zónách NP Podyjí

23. 6. sobota – Entomologická exkurze

Vedoucí: Olga Meixnerová, Martin Škorpík (Správa NP Podyjí)

Sraz: 9,00 h – Znojmo, před budovou Jihomoravského muzea, Přemyslovců 6

Trasa: Znojmo - Gránice – Hradiště – Králův stolec – individuálně zpět do Znojma, středně náročný terén, cca 10 km, návrat do 13,00 h
Zaměření: Říše bezobratlých v NP Podyjí

Červenec

7. 7. sobota - Přírodní rezervace a přírodní památky Znojemska

Vedoucí: Vlasta Škorpíková (Okresní úřad Znojmo)

Sraz: 8,00 h – Znojmo, na parkovišti u Zimní-

ho stadionu

Trasa: autobusem: Skalky u Havraníků – Ječmeniště – Hevlínské jezero – Hrabětice, Travní dvůr – Miroslavské kopce – Znojmo cca v 17h

Nutná předchozí přihláška: telefonicky na Správě NP Podyjí do 28. 6. (226722, 221115 – Markéta Jelínková)

Cena: 70,-Kč (jízdné)

Zaměření: základní informace o zvláště chráněných územích Znojemska, exkurze do některých z nich

21. 7. Sobota - Zapomenutými stezkami romantiků, kavalírů a vojáků

Vedoucí: Jan Kozdas (Památkový ústav Brno)
Sraz: 9.00 h – Vranov n. Dyjí, parkoviště pod zámek

Trasa: Vranov – Dům filosofů – vyhlídka Tanečnice – Antický chrámek – Hraběncina louka – Kamenný most v Junáckém údolí – Felicitina studánka – Vranov, středně náročný terén, cca 5 km, návrat do 14,00 h

Zaměření: romantické úpravy na území bývalého Vranovského panství

Srpen

4. 8. sobota – Péče o vřesoviště

Vedoucí: Petr Lazárek, Jana Táborská (Správa NP Podyjí)

Sraz: 9,00 h – Popice, před farou

Trasa: Popice – Havraníky – Hnanice – zpět do Znojma, středně náročný terén, cca 10 km, návrat asi ve 14,00 h

Zaměření: potřeba řízené péče o některé nelesní plochy NP Podyjí, výklad a praktické ukázky na vřesovištích

25. 8. sobota – Netopýří noc

Vedoucí: Antonín Reiter – (Jihomoravské muzeum Znojmo), pořádáno ve spolupráci s Českou společností pro ochranu netopýřů a v rámci Evropské netopýří noci

Místo konání: pravý břeh Dyje mezi Papírnu a lávkou pod Lipinskou cestou v oblasti Devět mlýnů

Organizace: návštěvníci se budou pohybovat mezi třemi stanovišti, začátek výkladu bude v každou celou hodinu od 21,00h do 24,00h u hlavního stanoviště u Papírny, účastníci bez malých dětí se žádají o využití pozdějších termínů

Nutné vybavení: funkční baterka

Zaměření: přiblížení života netopýřů, ukázka jejich odchytu do sítí, rovněž jejich sledování ultrazvukovým detektorem